

Dosarul nr. 2r-175/19

prima instanță: Judecătoria Cimișlia, sediul Central (jud.: Cherdivara D.)
instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud.: Caraianu L., Colev Gr., Fujenco D.)

DECIZIE

20 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând recursul declarat de către Tomșa Tatiana, reprezentată de avocatul Popa Ștefan,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Tomșa Ion împotriva Tomșa Tatiana, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Leova, cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori într-o sumă bănească fixă,

împotriva încheierii din 29 ianuarie 2019 a Curții de Apel Comrat, prin care s-a restituit cererea de apel formulată de către Tomșa Tatiana în legătură cu neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel,

c o n s t a t ă :

La 8 decembrie 2016, Tomșa Ion a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tomșa Tatiana, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Leova, cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori într-o sumă bănească fixă în mărime de 1 000 de lei și decăderea din drepturile părintești.

La 18 septembrie 2018, Judecătoria Cimișlia, sediul Central a admis cererea avansată, sub semnătură personală, de Tomșa Ion, ce vizează renunțarea la pretenția decăderii păratei din drepturile părintești (f. d. 82 - 83).

Prin hotărârea din 18 septembrie 2018 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, acțiunea înaintată de Tomșa Ion a fost admisă parțial. Astfel, instanța de judecată a statuat încasarea de la Tomșa Tatiana în beneficiul lui Tomșa Ion a pensiei de întreținere pentru Tomșa Doina în mărime de 900 de lei și pentru Tomșa Andrei în cuantum de 700 de lei, până la atingerea majoratului de către copii. La fel, Tomșa Tatiana a fost obligată să plătească în contul statului taxa de stat în valoare de 576 de lei (f. d. 84, 92 – 94).

Împotriva acestui act de dispoziție, Tomșa Tatiana, reprezentată de avocatul Popa Ștefan, a declarat apel (f. d. 102 - 103).

Prin încheierea din 17 decembrie 2018, Curtea de Apel Comrat a dispus de a nu da curs cererii de apel menționate supra, întrucât apelanta trebuia să achite la depunerea cererii taxa de stat în sumă de 432 de lei. Instanța de apel a acordat apelantei Tomșa Tatiana un termen de 15 zile din momentul primirii copiei actului judecătoresc pentru plata taxei de timbru (f. d. 112 – 113).

Curtea de Apel Comrat, prin încheierea din 29 ianuarie 2019, a restituit apelul formulat de Tomșa Tatiana, reprezentată de avocatul Popa Ștefan.

La această etapă, instanța de apel a constatat că încheierea de a nu da curs din 17 decembrie 2018 a fost recepționată de către apelantă la 2 ianuarie 2018. Prin urmare, Curtea de Apel Comrat a stabilit că Tomșa Tatiana nu a prezentat dovada achitării taxei de stat, deși ea cunoștea despre obligativitatea executării indicației date.

La 15 februarie 2019, Tomșa Tatiana, reprezentată de avocatul Popa Ștefan, a declarat recurs împotriva încheierii din 29 ianuarie 2018 a Curții de Apel Comrat, solicitând trimiterea acțiunii la o nouă rejudecare.

În motivarea ilegalității încheierii contestate, recurenta a afirmat că instanța ierarhic inferioară nu a luat în considerare starea familială a acesteia. De fapt, ea a rămas fără domiciliu, deoarece intimatul Tomșa Ion a lipsit-o de dreptul respectiv. Mai mult, fratele ei împreună cu familia sa locuiește în apartamentul părintesc, iar ea nu are loc în imobilul dat.

În conformitate cu articolul 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicare încheierii.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat încheierea contestată la 29 ianuarie 2019.

Reprezentantul recurente, avocatul Popa Ștefan, a recepționat încheierea instanței de apel la 5 februarie 2019 (f. d. 127). Drept consecință, recursul a fost înregistrat în Grefa Curții de Apel Comrat la 15 februarie 2019, ceea ce confirmă încadrarea recurente în limitele temporale prevăzute mai sus.

Verificând legalitatea încheierii din 29 ianuarie 2019 a Curții de Apel Comrat, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea dedusă judecății este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Cererea de recurs supune analizei caracterul refuzului Curții de Apel Comrat de a primi o cerere de apel în raport cu responsabilitatea părților interesate de a-și apăra interesele legale. Problema pusă în discuție a fost examinată în numeroase cauze similare de către Ct.E.D.O., spre exemplu, Truckh vs Ucraina (14 octombrie 2003, parag. b); Kolovangia vs Rusia (11 decembrie 2008, parag. 26) sau Ivanova și Ivashova vs Rusia (26 ianuarie 2017, parag. 46 – 51).

Instanța de recurs notează că restituirea unei cereri de apel, din cauza neîndeplinirii indicațiilor date de instanța de apel, constituie o limitare a dreptului persoanelor la un proces echitabil, sub aspectul dreptului de acces la un tribunal.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul de acces la justiție nu este un drept absolut și poate fi limitat de către

autoritățile statului, în special în ceea ce privește condițiile de admisibilitate a unei căi de atac. Cu toate acestea, restricțiile respective pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului dat, și anume, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, parag. 24; Graciova vs Republica Moldova, 24 ianuarie 2019, parag. 23 – 24).

În speță, Colegiul de control judiciar amintește că Tomșa Tatiana a fost reprezentată, în fața instanței de apel, de către avocatul Popa Ștefan, ales chiar de ea (f. d. 95). Pe de o parte, recurenta a indicat în cererea de apel adresa de corespondență or. Leova, str. Kogălniceanu, nr. 32, pe de altă parte, ea împreună cu avocatul ei au semnat personal apelul (f. d. 102 – 104). Totuși, potrivit încheierii din 17 decembrie 2018 a Curții de Apel Comrat, cererea acesteia nu îndeplinea cerințele formale ale articolului 365 alin. (4) din Codul de procedură civilă. În special, apelanta – recurenta nu a achitat taxa de timbru în cuantum de 432 de lei (f. d. 112 – 113). Așadar, la 2 ianuarie 2019, recurenta a fost notificată pentru înlăturarea neajunsurilor constatate, acordându-i un termen de 15 zile (f. d. 115). La aceeași dată, avocatul Popa Ștefan a recepționat încheierea instanței de apel (f. d. 116).

Instanța de recurs observă că instanța de apel a restituit cererea de apel formulată de Tomșa Tatiana, deoarece aceasta nu a plătit taxa de stat în mărime de 432 de lei în limitele temporale acordate prin încheierea din 17 decembrie 2018. Soluția instanței de apel a fost guvernată de art. 10, art. 56 alin. (2) și (3), art. 110, art. 113 și art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

Astfel, Colegiul judiciar consideră că refuzul de a examina apelul de către Curtea de Apel Comrat a fost prevăzut de lege. De fapt, regulile privind plata unei taxe de timbru servesc fără îndoială scopului de a asigura o bună administrare a justiției. Părțile interesate se pot aștepta în mod rezonabil că aceste norme procedurale să fie aplicate (a se vedea Truckh, ibidem, parag. b) sau Lefter vs România, 15 aprilie 2014, parag. 14).

În ceea ce privește proporționalitatea măsurii, instanța de recurs constată că apelantei-recurente i-a fost acordat timp pentru prezentarea dovezii plății integrale a taxei de stat. Tomșa Tatiana nu a susținut niciodată că impunerea unei asemenea sume a fost nejustificată. Mai exact, aceasta nu a contestat încheierea de a nu da curs din 17 decembrie 2018. În acest sens, ea a plătit taxa de timbru la 7 februarie 2019, depășind termenul limită cu circa 21 de zile (f. d. 123). Ordinul de încasare a numerarului în mărime de 432 de lei a fost expediat la instanța de apel la 19 februarie 2019 doar după emiterea încheierii de restituire din 29 ianuarie 2019 (f. d. 125). Cu titlu subsidiar, achitarea taxei de stat după pronunțarea încheierii de restituire nu ar trebui privită ca o justificare sau remediere a erorii procedurale inițiale, deoarece ar echivala cu acceptarea faptului că eroarea procedurală a unei persoane ar putea fi scuzată de o acțiune nemotivată și efectuată în afara cadrului legal specificat de art. 113 din Codul de procedură civilă. Situația relatată ar contraveni principiului statului de drept, cerinței unui comportament diligent și corect al procedurii, dar și implementării atente a normelor procedural relevante.

De altfel, Colegiul judiciar subliniază că părțile interesate, după caz, recurenta și avocatul ei, au responsabilitatea principală de a depune toate eforturile

pentru a-și apăra interesele legale (a se vedea *Teuschler vs Germania* (dec.), 4 octombrie 2001 sau *Ivanova și Ivashova*, *ibidem*, parag. 48 – 51).

Prin urmare, considerentele de mai sus atestă faptul că recurenta se afla în cunoștință de cauză cu obligațiile ei procedurale de la 2 ianuarie 2019. Totuși, fără a furniza vreo explicație pertinentă, acesta nu și-a motivat comportamentul ales de a aștepta să depună ordinul de plată abia la 19 februarie 2019 (f. d. (a se vedea *Seal vs Regatul Unit* 7 decembrie 2010, parag. 82, 7 decembrie 2010 și *Wyszenbach vs Elveția*, 22 octombrie 2013, parag. 39-40).

În plus, recurenta nu a invocat vreo situație personală complicată sau dificilă caracterizată prin factori extraordinari, ce ar putea afecta îndeplinirea în timp a indicațiilor Curții de Apel Comrat (a se vedea, în schimb, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 43; *Farcaș și alții vs România*, 5 iunie 2018, parag. 38). Or, din analiza minuțioasă a părții motivante a cererii de recurs, ea nu a livrat niciun argument ce-ar demonstra temeinicia întârzierii ei. Deși avocatul recurentei a invocat că Tomșa Tatiana a rămas fără domiciliu permanent, totuși el nu a negat că recurenta locuiește la gazdă pe adresa or. Leova, str. Kogălniceanu, nr. 32. Adresa specificată a fost introdusă în cererea de confirmare a achitării taxei de stat, semnată personal de recurentă, inclusiv în cererea de recurs din 13 februarie 2019 (f. d. 120, 124). Sub acest aspect, Colegiul judiciar nu are dubii că încheierea de a nu da curs a fost expeditată de către Curtea de Apel Comrat la o adresă validă, care i-a permis recurentei, în mod rezonabil, să primească și să ia cunoștință cu actul judecătoresc sus-citat. Suplimentar, ea nu a pretins că instrucțiunile completului de judecători au fost arbitrare, de neînțeles sau nerezonabile (a se vedea *Shishkov vs Rusia*, 20 februarie 2014, parag. 139).

În mod particular, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că statutul specific al avocaților le conferă o poziție centrală în administrarea justiției ca intermediari între public și instanțe. La fel, Curtea Europeană a subliniat că, pentru ca membrii publicului să aibă încredere în administrarea corectă a justiției, trebuie să aibă încredere în capacitatea profesiei de avocat de a oferi o reprezentare efectivă (a se vedea *Amihalachioaie vs Moldova*, 20 aprilie 2004, parag. 27, *Kyprianou vs Cipru* (Marea Cameră), 15 decembrie 2005, parag. 173, *Morice vs Franța* (Marea Cameră), 23 aprilie 2015, parag. 132, sau *Jankauskas vs Lituania* (nr.2), 27 iunie 2017, parag. 74).

La acest capitol, instanța de recurs învederează că recurenta a fost reprezentată în fața instanței de apel și celei de recurs de către avocatul Popa Ștefan (f. d. 95 și 121), care a fost în măsură să înțeleagă cerințele impuse prin încheierea din 17 decembrie 2018 ca urmare a recepționării acesteia la 2 ianuarie 2019 (f. d. 116). În opinia instanței, el trebuia să acționeze cu o diligență deosebită datorită poziției sale de apărător, întrucât este evident că a cunoscut despre consecințele care pot urma în cazul neexecutării indicațiilor instanței în această procedură (a se vedea *Foltis vs Germania*, 30 iunie 2016, parag. 46). Cu toate acestea, avocatul recurentei nu a întreprins nicio faptă concretă pe segmentul dat. El nu a comunicat nici instanței de apel sau instanței de recurs despre imposibilitatea apelantei – recurentei de a plăti taxa de timbru în termenul stabilit.

Într-un final, procedurile civile intentate împotriva recurentei s-au referit la o chestiune extrem de sensibilă, și anume, determinarea pensiei de întreținere pentru

copiii ei minori. Cu alte cuvinte, ea s-a plâns de starea familială precară și de faptul că mărimea acesteia stabilită de prima instanță a fost prea mare, iar concubinul ei a lăsat-o fără domiciliu. Totuși instanța de recurs nu a găsit niciun indiciu la materialele cauzei, care ar putea motiva pasivitatea ei.

Pe cale de consecință, Colegiul de control judiciar este de părere că nerespectarea indicațiilor Curții de Apel Comrat a fost cauzat în întregime de comportamentul recurente și avocatului ei, fiind încălcate obligațiile procedurale din articolul 56 alin. (3) și articolul 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Erorile procedurale ar fi putut fi evitate de la bun început și, ținând cont că acestea sunt imputabile recurente, consecințele negative îi revin tot ei (a se vedea, printre altele, Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, parag. 93, 121).

Prin urmare, instanța de recurs constată că decizia Curții de Apel Comrat de a restitui cererea de apel avansată de Tomșa Tatiana nu este vădit arbitrară și nu a afectat esența dreptului de acces la o instanță. Marja de apreciere a instanței de apel nu a fost disproporționată față de obiectivele bunei administrări a justiției, dar și față de responsabilitatea părților interesate de a-și apăra interesele legale.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite *supra*, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de către Tomșa Tatiana, reprezentată de avocatul Popa Ștefan, trebuie respins ca nefondat.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Tomșa Tatiana, reprezentată de avocatul Popa Ștefan.

Se menține încheierea din 29 ianuarie 2019 a Curții de Apel Comrat, pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Tomșa Ion împotriva Tomșa Tatiana, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Leova, cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori într-o sumă bănească fixă.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Nina Vascan